

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษา 2 ส่วนคือ การนำเสนอผลการศึกษาเชิงปริมาณ และการนำเสนอผลการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

การนำเสนอผลการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจำแนกการนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
  2. การวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ
  3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อผลน่านโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ
  4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด
- ดังผลการวิเคราะห์ต่อไปนี้

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี จำนวน 171 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 342 คน พบว่า

1. เพศ
กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 342 คน เป็นเพศชาย จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 และเป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10
2. ตำแหน่ง
เมื่อจำแนกตามตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และครูผู้สอน จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 62.60 รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 34.20 ปริญญาเอก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 และน้อยที่สุด คือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50

4. ขนาดของโรงเรียน

เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่สังกัด ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 121-499 คน) จำนวน 76 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป) จำนวน 60 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 35.09 และโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน) จำนวน 35 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.47

5. ระดับโรงเรียนที่เปิดสอน

เมื่อจำแนกตามระดับโรงเรียนที่เปิดสอน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 127 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 74.27 รองลงมาคือ โรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ขยายโอกาส) จำนวน 28 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 16.37 โรงเรียนที่เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.02 และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาขยายโอกาสถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 2.34

6. สังกัดของโรงเรียน

เมื่อจำแนกตามโรงเรียนในสังกัด ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 57 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 37 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.64 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 37 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 21.64 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 18 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.53 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 12 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.02 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.84 (รายละเอียดปรากฏดังตาราง ภาคผนวก ฉ หน้า 234)

ผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐาน

สู่การปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ข้อ 1

การวิเคราะห์ผลการนำนโยบายการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบายด้านการบรรลุ

เป้าหมายของกลยุทธ์ และด้านความพึงพอใจ ตามความเห็นของผู้บริหาร จำนวน 171 คน และครูผู้สอน จำนวน 171 คน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีรายละเอียดจำแนกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย รายละเอียดปรากฏดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย

ด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้เรียนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างมีคุณภาพและทั่วถึง	8.75	1.12	มากอย่างยิ่ง
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	8.24	1.13	มากอย่างยิ่ง
3. สถานศึกษามีความสามารถในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา	8.17	1.22	อย่างมาก
4. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	7.98	1.27	อย่างมาก
เฉลี่ย	8.28	1.04	มากอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นว่าผลการศึกษานำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบายโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ซึ่งโน้มเอียงไปในทางสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 8.28 และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ผู้เรียนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี อย่างมีคุณภาพและทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 8.75 และผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 7.98 แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมแล้วความเห็นดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีการกระจายความเห็นน้อยมาก โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04 เท่านั้น

2. ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย รายละเอียดปรากฏดังตาราง 5

ตารางที่ 5 ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์

ด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาและได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ	8.26	1.18	มากอย่างยิ่ง
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย และปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	8.21	1.22	มากอย่างยิ่ง
3. ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน	8.17	1.24	อย่างมาก
4. สถานศึกษาได้รับความร่วมมือในการบริหารจัดการศึกษาจากทุกภาคส่วน	8.08	1.28	อย่างมาก
5. ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ	8.01	1.19	อย่างมาก
6. ผู้เรียนมีความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้	7.97	1.25	อย่างมาก
เฉลี่ย	8.12	1.07	อย่างมาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นว่าผลการศึกษานำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับอย่างมาก ซึ่งโน้มเอียงไปในทางสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 8.12 และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษา และได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 8.12 และผู้เรียนมีความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 7.97 แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมแล้วความเห็นดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีการกระจายความเห็นน้อยมากโดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07 เท่านั้น

3. ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านความพึงพอใจ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านความพึงพอใจ

ด้านความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. แผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ	8.37	1.15	มากอย่างยิ่ง
2. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความภาคภูมิใจ ในการปฏิบัติงานตามนโยบาย	8.36	1.13	มากอย่างยิ่ง
3. กลยุทธ์ของสถานศึกษาส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข	8.35	1.13	มากอย่างยิ่ง
4. นโยบายการศึกษามีประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	8.17	1.23	อย่างมาก
เฉลี่ย	8.31	1.09	มากอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นว่าผลการศึกษานำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้านความพึงพอใจโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ซึ่งโน้มเอียงไปในทางสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 8.31 และเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า แผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 8.37 และนโยบายการศึกษามีประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 7.17 แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมแล้ว ความเห็นดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีการกระจายความเห็นน้อยมาก โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09 เท่านั้น

4. ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภาพรวม รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติภาพรวม

ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความพึงพอใจ	8.31	1.09	มากอย่างยิ่ง
2. ด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย	8.28	1.04	มากอย่างยิ่ง
3. ด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์	8.12	1.07	อย่างมาก
เฉลี่ยภาพรวม	8.24	1.07	มากอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความเห็นว่าผลการศึกษานำนโยบายการศึกษาไปสู่การปฏิบัติภาพรวม โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากอย่างยิ่ง ซึ่งโน้มเอียงไปในทางสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 8.24 และเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ผลการนำนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 8.31 และด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ 8.12 แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมแล้วความเห็นดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยมีการกระจายความเห็นน้อยมาก โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07 เท่านั้น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบาย

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ข้อ 2

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) จำแนกการดำเนินการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ การตรวจสอบการหาค่าแจกแจงว่ามีข้อมูลเป็นการแจกแจงปกติหรือไม่ การหาค่า multi collinearity ว่ามีค่าเกินกว่าที่กำหนดในเงื่อนไข และการวิเคราะห์ multiple regression โดยมีผลการวิเคราะห์ผลดังนี้

1. ผลการตรวจสอบการแจกแจงเป็นปกติ ผู้วิจัยได้ปรับค่าสถิติให้มีความเหมาะสมแล้ว (รายละเอียดดังภาคผนวก ช หน้า 236-238)

2. ผลการตรวจสอบค่า collinearity พบว่าค่าสถิติไม่เกินกว่าที่กำหนด (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2554) (รายละเอียดปรากฏดังภาคผนวก ช หน้า 240-243)

3. ผลการวิเคราะห์ multiple regression ตามสมมติฐานข้อ 2

$$Y=C_0+a_1x_1+a_2x_2+a_3x_3+a_4x_4+a_5x_5+a_6x_6+a_7x_7+a_8x_8+a_9x_9+a_{10}x_{10}$$

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีย่อยของการวิเคราะห์ multiple regression analysis ทุกวิธี (enter, stepwise, backward, forward) พบว่า วิธี stepwise เป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด ในการตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธี stepwise ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏจำแนกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กร รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย

ตัวแปร	b	S.E.	B	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.644	0.274		2.348	0.019*
ปัจจัยด้านการจัดโครงสร้างขององค์กร	0.287	0.050	0.299	5.692	0.000*
ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี	0.223	0.043	0.250	5.208	0.000*
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	0.182	0.045	0.187	4.043	0.000*
ปัจจัยด้านงบประมาณ	0.130	0.042	0.138	3.058	0.002*
ปัจจัยด้านความสอดคล้องของกลยุทธ์ฯ	0.100	0.038	0.111	2.631	0.009*
$R^2 = 0.716$ $F = 169.611$					

จากตารางที่ 8 ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าประสงค์ของนโยบาย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดโครงสร้างขององค์กร ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านงบประมาณและปัจจัยด้านความสอดคล้องของกลยุทธ์กับเป้าประสงค์ของนโยบาย ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย สามารถพยากรณ์การบรรลุเป้าประสงค์ขององค์กรได้ร้อยละ 71.60

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์ห้ถดถอยพหุคูณเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์

ตัวแปร	b	S.E.	B	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.561	0.251		2.233	0.026*
ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี	0.382	0.040	0.416	9.617	0.000*
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	0.285	0.041	0.285	6.930	0.000*
ปัจจัยด้านการวางแผน	0.194	0.044	0.205	4.456	0.000*
ปัจจัยด้านบุคลากร	0.057	0.019	0.093	2.911	0.004*
R² = 0.745 F = 246.570					

จากตารางที่ 9 ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านการบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการวางแผน และปัจจัยด้านบุคลากร ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้าน สามารถพยากรณ์การบรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์ ได้ร้อยละ 74.50

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านความพึงพอใจ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์ห้ถดถอยพหุคูณเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านความพึงพอใจ

ตัวแปร	b	S.E.	B	t	Sig.
(ค่าคงที่)	0.012	0.272		0.044	0.965
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	0.339	0.040	0.333	8.459	0.000*
ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี	0.215	0.044	0.230	4.909	0.000*
ปัจจัยด้านกลยุทธ์กับเป้าประสงค์ของนโยบาย	0.195	0.041	0.206	4.795	0.000*
ปัจจัยด้านการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ	0.159	0.054	0.155	2.926	0.004*
ปัจจัยด้านงบประมาณ	0.091	0.042	0.093	2.166	0.031*
R² = 0.746 F = 197.584					

จากตารางที่ 10 ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ด้านความพึงพอใจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านการเปลี่ยนนโยบายสู่การปฏิบัติ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ปัจจัยด้านกลยุทธ์กับเป้าประสงค์ของนโยบาย ปัจจัยด้านงบประมาณ ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ด้าน สามารถพยากรณ์ความพึงพอใจ ได้ร้อยละ 74.60

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ โดยรวม รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติโดยรวม

ตัวแปร	b	S.E.	B	t	Sig.
(ค่าคงที่)	1.394	0.456		3.056	0.003*
ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี	0.345	0.067	0.407	5.156	0.000*
ปัจจัยด้านบุคลากร	0.186	0.059	0.252	3.133	0.002*
ปัจจัยด้านการจัดโครงสร้างองค์การ	0.160	0.737	0.181	2.190	0.031*
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ	0.150	0.075	0.165	2.003	0.048*
R² = 0.755 F = 65.512					

จากตารางที่ 11 ผลการทดสอบพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการจัดโครงสร้างองค์การ และปัจจัยด้านภาวะผู้นำซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้าน สามารถพยากรณ์การนำนโยบายการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติได้ร้อยละ 75.50

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

เป็นการสังเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดจำแนกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1. นอกจากปัจจัยการนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ (แบบสอบถามข้อที่ 1-15) แล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติหรือไม่ ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นในประเด็นนี้พบว่า

- 1.1 ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของนโยบายต้องง่าย และชัดเจนในการปฏิบัติ
- 1.2 นโยบายต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย
- 1.3 แผนกลยุทธ์มีความยืดหยุ่นสามารถปรับได้ตามสถานการณ์
- 1.4 แผนกลยุทธ์มีวัตถุประสงค์ และทิศทางการทำงานได้อย่างชัดเจน
- 1.5 มีการพัฒนาแผนกลยุทธ์ โดยลดระดับความคาดหวังให้ต่ำลงเพื่อความสำเร็จในอนาคต

2. นอกจากปัจจัยการบริหารนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (แบบสอบถามข้อที่ 16-29) แล้ว ยังมีปัจจัยการบริหารอื่นที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติหรือไม่ ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นในประเด็นนี้พบว่า

- 2.1 การวางแผนการใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด
- 2.2 การส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น “มืออาชีพ”
- 2.3 วิสัยทัศน์ของผู้บริหารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.4 ความทุ่มเท และเสียสละของผู้บริหาร
- 2.5 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

3. นอกจากปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากรการบริหาร (แบบสอบถามข้อที่ 30-37) แล้ว ยังมีปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากรการบริหารอื่นที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติหรือไม่ ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นในประเด็นนี้พบว่า

- 3.1 การมีทัศนคติที่ดีและความศรัทธาในวิชาชีพ
- 3.2 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ
- 3.3 การตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาด้วยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้แก่ ผู้กำหนดนโยบาย และผู้นำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดจำแนกเป็น 6 ประเด็น ดังนี้

เป้าประสงค์ของนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างไร

มีความชัดเจนหรือไม่อย่างไร

คำถามประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นครบทั้ง 8 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

“กลยุทธ์ทั้งหมดที่มีอยู่มีหลักคิดที่จะเชื่อมโยงทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การคิดกรอบนโยบาย วันนี้เราคิดกรอบนโยบาย สพฐ. เอง มีภารกิจเอง มีจุดเน้นอะไรต่างๆ ซึ่งพรั่งนี้คาดว่าจะนำเข้าไปประชุมกรมในเรื่องนี้ เป็นการนำกลยุทธ์เข้าสู่ปี 2557 อย่างไรก็ตามในภาพรวมแล้วเราต้องการเชื่อมโยงในการจัดการศึกษาให้เด็กทุกคนได้มีความรู้” (รหัส 001)

“เป้าประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจน และสอดคล้องเพราะ มีการวิเคราะห์หรือรื้อดกันระหว่างนโยบายที่ สพฐ. กำหนดไว้กับนโยบายที่ปรับตามสภาพของการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ก็คำนึงถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ คำนึงถึงนโยบายรัฐบาล คำนึงถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และที่สำคัญคำนึงถึงผลผลิตอันเกิดจากการบริหารจัดการศึกษาของ สพฐ. ที่ผ่านมามาเป็นอย่างไร ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์หรือผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพ” (รหัส 002)

“ชัดเจน นโยบายของ สพฐ. และของกระทรวงศึกษาธิการ มาจากไหน ก็มาจากตัว พ.ร.บ. ใหญ่เลข 2542 แก้ไข 2547” (รหัส 003)

“นโยบายนี้ก็ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ปฏิรูปการศึกษา เป็นประเด็นที่ทราบกันโดยทั่วไป เรื่องของคุณภาพ เรื่องโอกาส เรื่องของคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเรื่องเหล่านี้เราก็มีความเข้าใจที่ชัดเจน” (รหัส 004)

“นโยบายมักจะปรับเปลี่ยนไปตามการเมือง แม้แต่นโยบายหลักยังอยู่ แต่ก็เหมือนกับการดึงให้ความสนใจของบุคลากรสถานศึกษาให้มุ่งประเด็นไปด้านอื่น ให้ทำงานหลักคือ งานการเรียนการสอน นโยบายที่ลงมาช่วงหลังๆ ก่อนข้างที่จะสับสน เปลี่ยนรวดเร็ว มาเร็ว ไปเร็ว แล้วสุดท้ายฝ่ายปฏิบัติก็เหมือนกันว่าปฏิบัติตามนโยบาย แต่ในความเป็นจริงไม่ปฏิบัติ ก็เดินไปตามแนวทางตัวเองเหมือนกัน” (รหัส 005)

“มีความชัดเจน เพราะมีการระบุเป้าหมายให้โรงเรียน และนักเรียน” (รหัส 006)

“นโยบายชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องของคุณภาพ นโยบายของ สพฐ. ซึ่งมีอยู่ 5 ด้านคือ คุณภาพ โอกาสทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากร คุณธรรมจริยธรรมและเศรษฐกิจพอเพียง สุดท้ายคือ การส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการ โดยเน้นการบริการกิจการบ้านเมืองที่ดี” (รหัส 007)

“ความจริงเขาก็ให้เป้าหมายมาชัดเจนว่าในเชิงคุณภาพหรือว่าเชิงปริมาณ พูดถึงความชัดเจนนี้ก็ชัด ที่ สพฐ. ส่งมา การรับช่วงของสำนักงานเขตเพื่อให้การเคลื่อนตัวในเชิงปฏิบัติของโรงเรียน ทุกเขตคงทำเหมือนกัน การส่งต่อกระบวนการจัดทำแผนตอนนี้มันนิ่งแล้วทุกเขต ทุกกระบวนการและทางโรงเรียนก็ต้องมีแผนที่รองรับสู่การปฏิบัติ ผมคิดว่าถ้าในมุมมองส่วนตัวเมื่อเป้าประสงค์เรามี แต่การนำสู่ปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วถึงไม่ถึงตรงนั้นก็มีผล แล้วก็จะมีการติดตามของทุกระดับนับตามกลยุทธ์ ซึ่งของเขตก็เดือนมิถุนายนนี้เราก็เตรียมที่จะตอบคำถามตามกลยุทธ์ เราก็มาดูรอบนี้ การสู่ปฏิบัติส่วนใหญ่รอบแรกเขาก็จะดูเอกสาร ซึ่งก็ประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง แต่ถ้ารอบสองจะตรวจสอบความสำเร็จเรียบร้อยเป็นไปตามเป้าไหม เป็นต้นแบบได้ไหม” (รหัส 008)

นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสอดคล้อง

กับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร

คำถามประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นครบทั้ง 8 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

“ถามว่าสอดคล้องหรือยัง มีบางประเด็นที่เรามั่นใจว่าเข้าไม่ถึง เช่น ในการบริหารงานบุคคล เรามอบอำนาจเขาไปเรื่องการบริหารงานบุคคล ให้เขตพื้นที่การศึกษาดูแล เรื่องพวกนี้เป็นเรื่องกระบวนการจัดการทั้งหมด มันก็จะมีส่วนอย่างี่หลุดรอดไป แต่อย่างไรก็แล้วแต่ เรามุ่งหวังว่าสิ่งที่ให้ไปนั้นเกิดจากการตามสภาพ หรือของเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาตามความสอดคล้อง ท้องถิ่น 2 ประเด็นคือ เราจัดการศึกษาในภาพรวมทั้งระบบให้เกิดขึ้น และสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นและภูมิภาคนั้นๆ ที่มีอยู่” (รหัส 001)

“เป้าประสงค์นโยบายสอดคล้องกับความต้องการ มีกระบวนการดำเนินการเพื่อที่จะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ในระดับปฏิบัติ ระดับโรงเรียนเข้ามาจนถึงระดับกระทรวง สพฐ. เองก็ปรับนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งกระบวนการในการจัดทำแผน และวางนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการเตรียมการทั้งในระดับ สพฐ. เอง และเมื่อดำเนินการจะจัดทำแผนหรือปรับปรุงแผน หรือ develop แผนขึ้นมาใหม่ก็ได้มีการเชิญผู้แทนจากในเขตพื้นที่การศึกษาและผู้แทนจากสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมพิจารณาเพื่อจะดูความชัดเจนในเรื่องของการจัดตั้งตัวงบประมาณ ตัวบุคลากร และตัววิธีการสอดคล้องในเรื่องของบุคคล สอดคล้องในเรื่องของตัวงบประมาณ และการของงบประมาณ” (รหัส 002)

“มันก็ตรง เพราะว่าเราต้องการที่จะผลิตเด็กให้เป็นเด็กเก่ง ดี มีสุข ตรงนั้น แล้วสิ่งเหล่านี้ เป็นสิ่งที่สนับสนุนทั้งหมด เพียงแต่ว่าเมื่อมีนโยบาย มีกลยุทธ์แล้ว เป็นตัวใหญ่ๆ เพียงแต่ว่า how to แต่ละเขตอาจจะทำไม่เหมือนกัน ผลงานออกมาจะไม่เหมือนกัน best practice แต่ละเรื่องอาจจะ ต่างกัน แต่มุ่งไปสู่ที่เดียวกัน ตัวเดียวกัน ตัวเป้าหมาย คือตัวคุณภาพด้วย” (รหัส 003)

“ระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งจำเป็นมาก แต่ในแต่ละท้องถิ่นมันก็มีข้อจำกัด นนทบุรี ภาคการมีส่วนร่วมดีมาก มีความสมบูรณ์ในทุกเรื่อง แล้วท้องถิ่นแต่ละระดับเข้ามามีส่วนช่วยมาก ซึ่งตรงนี้เป็นปัจจัยสำคัญเลยทำให้คุณภาพของเราดี สอดคล้องกับความต้องการ” (รหัส 004)

“ที่เป็นปัญหาก็คือ ต่างคนก็ต่างคิดไปต่างกันในเรื่องของประสบการณ์ที่ดี เป้าหมายที่ดี แล้วก็ในวิธีการจัดการศึกษา มันไม่ค่อยชัดเจนเท่าที่ควร ในคนที่มาเห็นนโยบายนะ คือขอให้ชัดเจน ก็ลงมาบอมนโยบายออกมา มันก็เลยเป็นปัญหา สพฐ. เองก็กำหนดกลยุทธ์ แล้วก็กำหนดแผนงาน โครงการรองรับ มันก็เหมือนการปูพรมลงมาในโครงการต่างๆ คนที่ทำก็เพื่อที่จะให้หมดเงิน” (รหัส 005)

“มีความสอดคล้อง เพราะมีความเชื่อมโยงกับจังหวัด กับ สพฐ” (รหัส 006)

“กระทรวงศึกษาธิการ มอมนโยบายเป็นภาพรวมมาให้ แล้วก็บอกเป้าหมายมาให้เราเป็นหลัก เน้นคุณภาพของผู้เรียน เน้นตรงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” (รหัส 007)

“เชื่อว่าคนที่ประมวลความรู้และคิดนโยบายเขาก็คงฟังจากเบื้องล่างมาแล้ว แต่วิธีการแสวงหามันไม่มีการแสวงหาแบบที่เรารับรู้มาจากช่วงผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดขึ้นไปหรือเปล่า ผมคิดว่านโยบายที่ออกมาก็แล้วแต่ยุคสมัยที่มองว่าอันนี้ประเด็นปัญหาเร่งด่วนมากกว่า ก็เชื่อว่าที่มาจริง ๆ ก็มาจากความต้องการอยู่ที่การตัดสินใจของผู้ใหญ่ที่จะทำ” (รหัส 008)

การนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีความพร้อมด้านทรัพยากรการบริหารหรือไม่ อย่างไร

คำถามประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นครบทั้ง 8 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

“ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 และที่แก้ไขปรับปรุง มาตรา 39 มี 4 เรื่องคือ การกระจายอำนาจ กระทรวงกระจายอำนาจให้กับโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการ 4 เรื่องด้วยกัน เรื่องที่ 1 คือ การกระจายอำนาจเรื่องของบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษารับรองบุคลากร สรรหาบุคลากรได้โดย เรื่องที่ 2 คือเรื่องงานวิชาการ school base management ให้โรงเรียนบริหารจัดการด้วยตัวเอง โดยใช้หลัก school base มีความเข้มแข็ง ประเมินผลด้วยตนเอง จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นได้ หลักสูตรของสถานศึกษาได้ หลักสูตรแกนกลาง ให้ได้ ตัวที่ 3 คือเรื่องงบประมาณ การบริหารงบประมาณตามภาพรวมใหญ่ๆ และรูปแบบ block grant แล้วแต่ ตัวที่ 4 เป็นเรื่องของ

บริหารเป็นหน้าที่ของโรงเรียนจัดการได้เลย โรงเรียนบริหารจัดการได้ เราเชื่อมั่นว่าจะทำให้เด็กในพื้นที่ที่มีคุณภาพ การเฉลี่ยงบประมาณ ความเตรียมพร้อมงบประมาณวันนี้ไม่พอ ไม่พอในการพัฒนาในชนบททั้งหมด ทั้งระบบ ทำให้โรงเรียนดีๆ เติบโต ถ้างบประมาณเพียงพอสามารถสร้างโรงเรียนดีๆ ตามหมู่บ้านได้หมดแล้ว เท่ากับเด็กได้มีโอกาสได้มากกว่า ฉะนั้นต่างประเทศบางประเทศโรงเรียนเขาดีมาก” (รหัส 001)

“งบประมาณเรื่องอุปกรณ์น้อย เงินทั้งหมดที่ได้มา 71 เปอร์เซ็นต์เป็นเงินเดือนครู 20 กว่า เปอร์เซ็นต์เป็นเงินอุดหนุนนักเรียน ก็เหลืองบประมาณไม่มาก ตัวบุคลากร ตัวงบประมาณ ตัววัสดุ อุปกรณ์มีความพร้อมตามสภาพ เทียบกับในประเทศ ใน 10 ประเทศด้วยกัน เราลงทุนไม่น้อยหน้าใคร อยู่ในระดับต้นๆ” (รหัส 002)

“ในสำนักงานเขตเอง มีบุคลากรและมีคุณภาพ เขต 1 เป็นเขตที่ได้เปรียบ งบประมาณไม่พอ แต่ว่าที่นี่เขาโชคดี โชคดีคือท้องถิ่นให้ความสำคัญสูงสุดยก เป็นอันดับ 1 ของประเทศไทยเลย” (รหัส 003)

“ทรัพยากรเรื่องคนมันก็มีเท่าๆ กัน แต่มันแล้วแต่องค์กรที่จะไปเทรนหรือพัฒนาเขา หลังจากที่เขามาสู่ระบบ ซึ่งถ้าเรามีทรัพยากรปัจจัยอื่นๆ มากเราก็สามารถพัฒนาเขาได้ดี ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณชนิดหนึ่งคือบางที่ สพฐ. เขาก็ยังเก็บงบประมาณไว้บางส่วนแล้วก็จัดมาให้ตามกิจกรรมที่เขากำหนด ซึ่งอันนี้มันจะไม่สอดคล้องกับความต้องการของเรา” (รหัส 004)

“ความที่ไม่พร้อมของบุคลากรปัจจุบันคือ ไม่มีใจทำงานในส่วนที่รับมอบหมาย แต่งานครูมันมากกว่านั้นทำให้องค์กรไม่เข้มแข็ง ผู้บริหารโรงเรียนเองปัจจุบันก็รู้สึกว่ามีภารกิจนอกโรงเรียนมากไป งบประมาณที่มีมา มีไม่น้อยเมื่อเทียบกับเมื่อก่อน เพียงแต่ปัญหาอยู่ที่การบริหารจัดการภาคเอกชนเขาเข้ามาช่วยเยอะ แต่ว่าสิ่งเหล่านี้บางที่ไม่ถึงตัวเด็ก” (รหัส 005)

“บุคลากรโรงเรียนไม่พอ ไม่ตรงเอก สำนักงานเขตภาพรวมบุคลากรมีเกิน เพราะจากกรอบเดิมลดลง 70 เปอร์เซ็นต์ บางกลุ่มขาด บางกลุ่มเกินงบประมาณ ภาพรวมไม่เพียงพอ เรื่องบริหารจัดการ ที่ทางโรงเรียนขอมา เขตไม่มีเงิน ในส่วนของอัตราจ้างครู ไม่มีงบจาก สพฐ. ให้ แต่ได้งบ อบต. อบจ. บรรเทาการขาดแคลนลงได้บ้าง อุปกรณ์โดยภาพรวมโรงเรียนใหญ่ดูแลตัวเองได้ มีเงินอุดหนุนรายหัวมาก บริหารวัสดุอุปกรณ์ได้ โรงเรียนขนาดเล็ก ยังไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร การติดต่อเชื่อมโยง ยังมีปัญหาอยู่” (รหัส 006)

“ข้าราชการอย่างเดียวไม่พอ และวิธีแก้ปัญหาของเราส่วนใหญ่ก็ใช้วิธีจ้างเพิ่มเติม งบประมาณให้เท่าไรก็ไม่พอหรอกครับ เพราะว่าโครงการหลายโครงการจำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก หลายๆ โครงการเราก็อาจจะร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับเขต เขตก็ทำโครงการ โรงเรียนก็ทำโครงการ โดยจัดสรรงบประมาณมาสมทบกัน แล้วก็ทำร่วมกัน” (รหัส 007)

“บุคลากรถ้าตัดสินโดยทุกระดับชั้น โดยใช้ กกศ. ซึ่งดูแลเรื่องบุคคลเป็นเกณฑ์ แต่ปัจจุบันนี้บุคลากรมีอยู่ประมาณไม่มีเขตใดถึง 2 ใน 3 จากที่วางกรอบ แต่ก็ทำงานได้ ในสถานศึกษาถ้าเอาตามกรอบ วันนี้ถ้าเอาโรงเรียนใน สพม. เขต 4 ดูตามเกณฑ์ กกศ. ขาดเยอะ จะสังเกตได้จากการจัดสรรคืนอัตรากำลัง การจัดสรรงบประมาณทางส่วนกลางออกแบบดูแบบเท่ากัน คือบางช่วงบอกจะดูงานว่าจะดูผลงาน ดูปริมาณของความรับผิดชอบ แต่ถึงที่สุด 200 กว่าเขตทั้งประถมศึกษา มัธยมศึกษา Block Grant เท่ากันหมด ความเป็น Block Grant ก็เหมาะสำหรับเขตที่เพิ่งเริ่ม เขาไม่ได้ดูบริบทรอบข้าง พอ Block Grant มา ง่ายๆ ขณะนี้ 2 ส่วน พูดยังเข้าใจจะเห็นว่า การจัดเป็น Block Grant ค่าที่ติดกันมันยังไม่สมดุล อย่างของเขตตั้งเดิมการใช้งบประมาณเพื่อการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน หรือปัจจัยในการนำระยะเวลาปฏิบัติแทบจะไม่ได้ทำแล้ว เทคโนโลยีช่วงนี้ก็ถือว่าไปได้หมดทุกหน่วย ถ้าถึง สพม. 4 เกือบทุกหน่วยที่เป็นโรงเรียนเราใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการกับการเรียนการสอนค่อนข้างที่จะไปได้ดี” (รหัส 008)

การนำนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สู่การปฏิบัติ สามารถบรรลุเป้าประสงค์หรือไม่ หากยังไม่บรรลุเป้าประสงค์เพราะเหตุใด

คำถามประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 4 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

“วันนี้ระบบโรงเรียนไปแพ้ระบบนอกโรงเรียน ปัญหาสังคมภายนอกเป็นจุดรั่วรัวที่ทำให้การศึกษาเราไม่ได้มาตรฐาน” (รหัส 001)

“มันไปเท่าที่ทำได้ มันไม่มีอะไรได้ 100 เปอร์เซ็นต์ โดยสรุปที่ว่า Nobody perfect no project complete ให้ได้มากที่สุด แต่ว่าที่เห็นนี่เขาทำได้ในระดับที่เต็มที่ละ เพราะว่ามันขึ้นกับปัจจัยทั้งคน เราจ้างครู 400,000 มาเพื่อให้สอนหนังสือ วันนี้ครู 400,000 คนต้องมาทำงาน ถามว่าสอนมากเท่าที่เขาจ้างไหม มันมี option อื่น เช่น งานธุรการ งานกิจกรรม โนนกิจกรรมนี้ ทั้งกิจกรรมในโรงเรียนเอง กิจกรรมการศึกษา และกิจกรรมที่ใกล้เคียงโครงสร้างองค์กรตัวนี้ โอเคแล้ว เพราะถือว่าจากใน สพฐ. ก็มีโครงสร้างเกี่ยวกับเรื่องตัวเชื่อมโยงกันระหว่างสำนักนโยบายและแผนกับกลุ่มนโยบายและแผนของเขตพื้นที่ที่ต้องประสานกันโดยตรง ทั้งในเรื่องของข้อมูล เรื่องการจัดสรรงบประมาณ เรื่องการควบคุมและบริหารจัดการงบประมาณแล้วก็เป็นปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงเรื่องการก่อสร้าง ภาวะผู้นำ ผมว่าพอ มีการประชุมสัมมนาหาหรือกันกระบวนการในการควบคุมติดตามผล ก็ทำอย่างเป็นระบบ เขาก็มีการรายงานตามระบบราชการ เพราะฉะนั้นโดยภาพรวมแล้วในเรื่องของกระบวนการดำเนินการตามการจัดทำหรือดำเนินการตามแผน หรือว่ามีความสมบูรณ์อยู่ในตัวมันเอง ในความเห็นผมนะ มีความสมบูรณ์ในตัว” (รหัส 002)

“บรรลุป้าประสงค์ ผลต่างๆ ดีขึ้น ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น เพราะผอ.สำนักงานเขต เน้นย้ำมากในการประชุมทุกครั้งมีการให้รางวัล มีแรงจูงใจให้กับโรงเรียน” (รหัส 006)

“นโยบายต่างๆ มีเป้าหมายค่อนข้างจะสูงไปนิดหนึ่งบางที่ไปไม่ถึงเป้าหมาย คำว่าสำเร็จใหม่ถ้าจะเป็นไปตามเป้าคิดว่าอาจจะไม่สำเร็จ แต่เราก็ถือว่าได้ในระดับที่พอใจ เพราะว่าเราได้ค่อนข้างที่จะมีคุณภาพ แล้วก็เป็นการยอมรับของสังคม” (รหัส 007)

นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้การปฏิบัติ มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะเหตุใด

คำถามประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นครบทั้ง 8 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

“สภาพแวดล้อมสังคม” (รหัส 001)

“ผลการดำเนินงานตอนนี้ที่เราบอกว่ามันยังมีปัญหาอยู่บ้างก็เพราะว่าวิธีการบริหารจัดการเสียมากกว่า คือกระบวนการบริหาร อีกอย่างหนึ่งกิจกรรมค่อนข้างมาก โครงสร้างการจัดองค์กรเปลี่ยนแปลง ตัวเนื้องานมันก็ไม่ค่อยออก เงิน 200,000 งบประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์เพื่อการศึกษาโดยเฉลี่ย” เพราะฉะนั้นไม่น้อยเอาไปลง พวกนี้พอไปลงแล้วมันหาย ค่าใช้จ่ายเป็นเดือนๆ วันนี้เงินเดือนครู 71 เปอร์เซ็นต์ 180,000 ล้านเฉพาะ สพฐ. ที่เป็นเงินเดือนครู เพราะฉะนั้นถามว่าทำไม ถามว่าพึงพอใจไหม ผมถือว่าตรงนี้เป็นอุปสรรคเป็นปัญหาคือ concept เพราะ ครูทำทุกอย่าง เหลือไม่ได้ ทำอย่างเดียวเรื่องสอน ไม่ค่อยได้สอน เพราะว่าเด็วก็ไปโน่นมานี่ อันที่ 2 ปัญหาอุปสรรคปัญหาใหญ่เลยนะ ความเห็นผมสรุปเป็นภาพรวมได้ว่า ก็คือความคิดของคนทำการศึกษา มันจะต้องโฟกัสไปที่นักเรียนให้ได้” (รหัส 002)

“กลยุทธ์นะ จริงๆ แล้วมันเป็นตัวหลวมๆ เป็นตัวใหญ่ๆ แต่ละเขตก็หาวิธีการ หา best เอาเอง ผมคิดว่าสิ่งหนึ่งที่เราขาดมากๆ ก็คือเรื่องของการไปสู่คุณภาพ คือเรื่องของการนำสู่ความสำเร็จ เรื่องการเรียนการสอน โรงเรียนฝึกหัดครูมันไม่มีแล้ว เมื่อก่อนราชภัฏเป็นครู ฝึกครู สอนครู มันมีวิชาครู มีสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู สำหรับเด็ก สำหรับผู้ใหญ่” (รหัส 003)

“มันเป็นปัญหาในภาพรวมของประเทศว่ายังรวบอำนาจเรื่องงบประมาณอยู่ การส่งต่อ นโยบายบางโรงเรียนก็ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง” (รหัส 004)

“ปัญหาอุปสรรคจริงๆ แล้วเรื่องของครูนะ คือครูเราพยายามพัฒนา แต่พัฒนาค่อนข้างยาก” (รหัส 005)

“การจัดงบประมาณ จัดเป็นก้อน ทางสำนักงานเขต จัดเป็นแผน งบประมาณทยอยส่งมาที่ละโครงการ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน ให้ครูไม่อยู่โรงเรียน มีแต่การอบรม ครูไม่ได้สอน เพราะต้องออกนอกตลอด นโยบายสวนกัน ความต่อเนื่องนโยบายเปลี่ยนตลอดตาม รัฐมนตรี” (รหัส 006)

“ปัญหาสำคัญที่เรามีตอนนี้คือ บุคลากร ถ้าคิดโดยภาพรวมบุคลากรของเราขาด การส่งเสริมไอซีที ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการพัฒนาครูและบุคลากร เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ถูกต้องทั้งหมด แต่ว่าการนำมาสู่การปฏิบัติบางครั้งจะมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ ด้านการบริหารจัดการ” (รหัส 007)

“ระบบราชการมันถูก Block ด้วยเงื่อนไขระเบียบราชการ บางอย่างถามว่าจะสำเร็จ ไม่สำเร็จ กฎหมายระเบียบน่าจะมีการปรับตัวกฎหมายระเบียบบางตัว โดยเฉพาะเรื่องคนกับเงิน บางอย่างถูก Block และถูกตั้งอำนาจ” (รหัส 008)

มีข้อเสนอแนะใดบ้างที่จะทำให้นโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

และกลยุทธ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ

คำถามประเด็นนี้มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน 7 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

“หลักของปรัชญาของ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติคือเอกภาพนโยบายหลากหลายการปฏิบัติ หมายถึงเด็กไปเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เรียนรู้จากเนื้อหาสาระ จากที่เราให้ไป กับการที่จะนำไปใช้ ทั้ง 2 อย่างบวกกัน อันที่ 2 คือ ให้สังคมหรือสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เป็นองค์ประกอบร่วมกันในการจัดทำ โดยเฉพาะสังคม ต้องเป็นตัวช่วย ตัวผลักดัน ให้จัดการเรียน การศึกษานั้นเกิดกระบวนการให้เด็กเป็นตัวตั้ง ทุกคนเข้ามาрумล้อมดูแล 1 คืออยากให้เขาเรียนรู้จาก วิชาการ แล้วนำไปใช้ 2 คือ ขอให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา” (รหัส 001)

“ปรับเรื่องครู กำลังจะปรับเรื่องวิธีสอน อีกหลายอย่าง การบริหารจัดการว่าจะจัดการให้มัน พร้อมไปยัง ไรเพื่อให้เขาเข้าถึงนโยบาย และเข้าถึงของตัวปัจจัยนำไปสู่การปฏิบัติ” (รหัส 002)

“นโยบายการศึกษาที่ควรจะต้องมีการปรับปรุงนะ ก็คือการรับฟังจากภาคประชาชนให้มากยิ่งขึ้น แล้วก็ดูในส่วนความสำเร็จของข้างเคียง นโยบายมันต้องยืดหยุ่นแล้วก็เปลี่ยนแปลง ตลอดเวลาให้ทันกับเหตุการณ์” (รหัส 004)

“ให้วิชาชีพครูได้ทำงานอิสระ ให้เขาตัดสินใจในการเลือกวิธีสอน” (รหัส 005)

“อยากให้สพฐ.แค่กำหนดคนนโยบาย และคอยติดตามมากกว่า” (รหัส 006)

“การทำงานจะต้องเก่งใน 4 เรื่องใหญ่ ๆ ก็คือ เรื่องภาษาคือการสื่อสาร ต้องเก่งภาษา เรื่องที่ 2 ที่เราต้องเน้นลงไปคือเรื่อง ไอซีที ตรงนี้สำคัญนะครับ เพราะว่าเจริญได้เร็วมาก เพราะฉะนั้นเรา ต้องพัฒนาระบบตัวนี้ให้มากขึ้น ต้องปรับทัศนคติพัฒนาคนของ ให้เป็นผู้ใช้ที่มีทักษะ แล้วก็สามารถ เป็นผู้ผลิต เรื่องของการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในมุมมองมิติที่จะเป็นประโยชน์กับสังคม โดยเฉพาะ การใช้วัสดุที่เป็นสิ่งที่เหลือใช้ที่คนอื่นมองว่าไม่มีประโยชน์แล้วนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การ รักษาโลก โลกสีเขียวใบนี้ การลดโลกร้อนสิ่งต่างๆ เหล่านี้ต้องช่วยพัฒนาดูๆ ให้มีความคิด และ

สุดท้ายก็คือเรื่องของจิตสาธารณะ ต้องทำงานร่วมกับคนอื่นได้ อยู่กันได้อย่างสันติถ้าท่านมีความคิดที่ดี มีจิตใจที่ดีที่เรียกว่าจิตสาธารณะ ตัวนี้สำคัญ ก็จะมี 4 ด้านใหญ่ๆ ที่เราจะต้องจัดการเรียนการสอนให้กับลูกๆ” (รหัส 007)

“นโยบายการศึกษาหรือของใดๆ ก็ตามหนึ่งได้ไหม การเมืองหรือต่างๆ ทุกคนต้องทำต่อคุณคิดให้ตกผลึก คุณเอาชาติเป็นตัวตั้ง เอานโยบายแบบนี้เป็นตัวตั้งความคิดตกผลึก ทุกคนต้องออกวิธีการทำต่อ เป้าอยู่แค่นี้ 3-4 เรื่อง จะทำอย่างไรก็ได้ จะทำคนไทยให้เป็นคนแบบนี้” (รหัส 008)

สรุปผลการสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์ดังกล่าวสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการนำนโยบายการศึกษาขึ้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติของโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรีและปทุมธานี ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านบุคลากร ต้องมีความรู้ความเข้าใจ สามารถสร้าง และนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอกับปริมาณงานที่โรงเรียนต้องการ และมีการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พร้อมทั้งบุคลากรต้องให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยด้านงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียน ต้องใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าต่อการจัดการศึกษา ควรมีการตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบและโปร่งใส

3. ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารทุกระดับต้องมีทักษะในการกำหนดแนวทาง และวิธีการปฏิบัติตามนโยบาย มีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีความร่วมมือในการบริหารจัดการด้านการศึกษา และโรงเรียนต้องมีความสามารถในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา

4. ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี ต้องมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสม ความเพียงพอต่อความต้องการ ควรใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่าและหลากหลาย ตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน

5. ด้านการนิเทศและติดตามผล ประกอบด้วย โรงเรียนต้องกำหนดตัวชี้วัดและการประเมินผลอย่างชัดเจน ควรเปิดโอกาสทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย